

Борисов Олександр Юрійович

2 курс, факультет соціології і права,
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач
кафедри інформаційного права та права
інтелектуальної власності ФСП НТУУ «КПІ»

Інформаційна війна – приховане протистояння

Трагічні події 2014-2015 років в Україні спричинили активне зростання інтересу держави та суспільства до питань інформаційної війни та обороноздатності нашої держави на цьому, дещо незвичному, фронті.

Як відомо, основними завданнями кожної із сторін конфлікту в інформаційній війні є:

1. Внесення у свідомість населення держави-супротивника шкідливих ідей, послаблення патріотичних суспільних переконань, деморалізація війська та мирного населення.
2. Залякування власного народу образом ворога.
3. Збір тактичної інформації.
4. Забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів та запобігання підривної інформаційній діяльності супротивника.

Важливу роль у веденні успішної інформаційної війни відіграють державні органи розвідки та контррозвідки. І нажаль, сьогодні ми не можемо вести мову про здобуття Україною переваги у цьому прихованому протистоянні спецслужб. Адже приховане протистояння має досить помітні та очевидні наслідки, і підтвердженням тому є трагедія під Іловайськом, в якій загинуло близько півтисячі українських воїнів (лише за офіційними даними), ще більше військовослужбовців було поранено або потрапило у полон; чисельні засідки, в які потрапляли українські бійці, залишаючи Дебальцеве; точні артобстріли українських угруповань системами реактивного залпового вогню тощо.

Очевидно, що супротивнику були достеменно відомі плани ведення бойових дій українськими військами біля Іловайська, так само знав ворог і про шляхи відступу наших військ від Дебальцевого, знав і про місця дислокації обстріляних «Градами» угруповань.

Роль інформаційного протистояння у згаданих подіях, можливо, не є очевидною, проте вона значна. Судячи з вищезгаданих фактів, українські органи контррозвідки не змогли вчасно вистежити так званих «кротів» та запобігти чи припинити передачу ворогу тієї інформації, яка в подальшому коштувала Україні сотень життів.

В той же час працівники російських спецслужб «засвітилися» на фоні всіх поразок українських сил, їх фото або радіоперемови висвітлювались ЗМІ досить часто та із залученням відповідних доказів.

Окремо варто згадати збитий 14 червня 2014 р. над Луганськом транспортний літак ЗСУ. На борту ІЛ-76 перебувало 49 осіб, жоден з них не вижив. Півсотні людей загинуло в одну мить через те, що інформація про військові авіаційні перевезення не була надійним чином захищена!

Окрім цього в інформаційному просторі України значними темпами розповсюджується пропаганда проросійських сил, причому досить часто розповсюджується з території України, що може тягнути за собою кримінальну відповідальність відповідно до ч.2 ст.109 ККУ. Зокрема, під час боїв за Донецький аеропорт, Дебальцеве та Іловайськ у соцмережах активно поширювалась неправдива інформація про повний крах українських збройних сил, недостовірна інформація про взяття під контроль бойовиків тих чи інших населених пунктів тощо. Проте безкарність подібних пропагандистів свідчить про недостатню ефективність боротьби з ними органами нацбезпеки.

Звісно, не можна звинувачувати згадані органи у повній бездіяльності, адже вони нині знаходяться на стадії реформування, і навіть попри це досягли певних результатів у розкритті та припиненні діяльності зрадників в апараті Міністерства оборони України та інших державних органах. Варто згадати чисельних диверсантів, нещодавно затриманих в Одесі, які прибули до міста для проведення

діяльності із дестабілізації регіону, в тому числі для здійснення пропагандистської діяльності, а також нещодавній арешт офіцера оперативного відділу озброєння ЗСУ.

Проте успішне ведення інформаційної війни органами розвідки та контррозвідки потребує значного вдосконалення існуючої правової системи, кадрової політики даних органів, системи підготовки їх службовців, залучення міжнародних фахівців до розробки національних програм протидії інформаційній агресії.

У підсумку варто зазначити, що в реаліях інформаційної війни, інформація вимірюється не сторінками, не мегабайтами і навіть не вагою золота, вона вимірюється людськими долями та життями. І тому сьогодні надзвичайно гостро стоїть питання ефективного реформування підрозділів СБУ та Служби зовнішньої розвідки України. Маємо надію, що посади в цих структурах займатимуть лише справжні професіонали, які зможуть ефективно захищати інформаційний простір нашої держави та за необхідності давати гідну відсіч своїм колегам із держав-агресорів.

Україна неодмінно вистійть у сьогоднішньому нелегкому протистоянні, бо сила завжди за тим, за ким правда.